

Ministerie van Defensie

GrIT

Grensverleggende IT

5^e Voortgangsrapportage

2024-1

Inhoud

Managementsamenvatting	2
1 Inleiding	4
2 Voortgang	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Resultaten en geplande releases 2024	6
2.3 Actuele stand implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT	7
2.4 Status blokken	8
2.5 Defensiecapaciteit	10
2.6 Kosten	10
2.6.1 Realisatie	11
2.6.2 Exploitatiekosten	12
2.6.3 Budget	14
2.6.4 Verplichtingen en kasuitgaven binnen scope GrIT	15
2.7 Governance	15
2.8 Kwaliteitsmanagement	16
2.8.1 Quality Assurance (QA) door Gartner	16
2.8.2 Quality Control	16
2.8.3 Verbetermanagement	16
2.9 Risicomanagement en risicobeheersing	17
2.10 Regie en invulling samenwerking	19
2.11 Ontwikkelingen COMMIT/JIVC	19
2.12 Ontwikkelingen IT-infrastructuurpartner en onderaannemers	19
2.13 Wet en regelgeving	20
2.14 Communicatiemomenten eerste helft van 2024	20

Managementsamenvatting

De voorliggende vijfde voortgangsrapportage GrIT rapporteert over de periode van 1 januari 2024 tot en met 30 juni 2024. Tijdens de rapportageperiode is parallel gewerkt aan de realisatie van GrIT en het operationaliseren van het implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT, dat eerder dit jaar is vastgesteld. Gedurende de eerste helft van 2024 zijn geleidelijk wijzigingen in het programma doorgevoerd. De nadruk op hoofdtak 1 van Defensie en het in het verlengde hiervan met voorrang realiseren van het ontplooiende deel van GrIT voor de Operationele Commando's (OpCo's) en de herijking van het High Leven Ontwerp IT (HLO) vormden hierbij het uitgangspunt.

Vanaf 1 mei 2024 is de besturing van de realisatie van het programma ingericht op basis van drie pijlers die elk een specifieke doelgroep bedienen:

1. Pijler 1 richt zich op ontplooiende operationele IT voor de Operationele Commando's;
2. Pijler 2 richt zich op de vernieuwing van de IT van JIVC, voor IT-dienstverlening aan de defensieonderdelen;
3. Pijler 3 richt zich op IT voor alle eindgebruikers, waaronder de moderne werkplekomgeving.

Overige verbetermaatregelen zien toe op continuïteit van de uitwerking en implementatie van de getroffen maatregelen beschreven in voornoemd implementatieplan. Dit zal ook in de tweede helft van 2024 op alle besturingsniveaus van het programma de vereiste aandacht krijgen. Dit betreft specifiek:

- Behouden van voortgang
- Vereenvoudigen werkwijze en *controls* en stroomlijnen processen
- Versterken leiderschap en elkaar aanspreken op houding en gedrag
- Zakelijker aansturen IT-infrastructuurpartner

Gedurende de rapportageperiode heeft GrIT diverse resultaten geboekt. Het meest in het oog springend is de oplevering van het Twin Datacenter (Blok BR-025). Dit datacenter stelt Defensie in staat om meer data sneller te verwerken. Daarnaast zorgt het datacenter voor meer stabiliteit in de informatievoorziening. Dit betreft een resultaat uit de tweede pijler, die randvoorwaardelijk is voor verdere ontwikkeling in de eerste pijler. Een ander resultaat is de vernieuwde hardwarelaag van de virtuele desktopinfrastructuur (VDI) ten behoeve van de werkplek, dit is direct merkbaar voor de eindgebruikers. Verder wordt er gewerkt aan een aantal opleveringen in de tweede helft van 2024 voor de IT ondersteuning van het ontplooid operationeel optreden en de initiële oplevering van het Private Cloud Platform (Blok BR-014 t/m BR-017).

Op basis van de nog lopende actualisatie van de integrale planning is duidelijk dat de einddatum van de realisatie conform de referentieplanning (31 december 2027) niet zal worden gehaald. De uitrol en daarmee ook de uitfasering van de huidige IT in scope van het programma, zal niet voor 31 december 2030 zijn afgerond. Deze vertraging is grotendeels toe te wijzen aan de opgelopen vertraging als gevolg van eerder achtergebleven resultaten, de afhankelijkheden tussen de huidige en nieuwe IT-omgeving en de omschakeling van de besturing naar releasematig opleveren. Het effect van de vertraging kan deels worden gemitigeerd door met releasematig werken middels enkele opleveringen per jaar sneller toegevoegde waarde aan de defensieonderdelen te bieden.

In de geactualiseerde business case die in het vierde kwartaal van dit jaar gereed zal zijn, worden de financiële consequenties van deze langere doorlooptijd van het programma inzichtelijk. Daarnaast zullen de effecten van de reguliere ontwikkelingen, zoals de groei van de defensieorganisatie, de wereldwijd sterk stijgende kosten van hardware en de intensivering van het IT-gebruik binnen Defensie als gevolg hiervan, worden verwerkt. Hoewel de financiële impact van alle ontwikkelingen op dit moment nog onvoldoende concreet is, is al wel duidelijk dat het beschikbare budget, zelfs bij een gelijkblijvende omvang van het programma, tekort schiet om in de actuele behoeften te kunnen voorzien. Na vaststelling van de geactualiseerde business case zal op de reguliere wijze besluitvorming plaatsvinden binnen de defensiebegroting. Defensie zal in het vierde kwartaal van 2024 de Tweede Kamer informeren over de integrale planning en de geactualiseerde business case.

De capaciteitsvraag aan Defensie voor het programma GrIT blijft een grote uitdaging met zowel krapte op de IT-arbeidsmarkt als de vraag vanuit andere IT-projecten en -programma's bij Defensie. Ondanks dat voor 2024 voldoende capaciteit is toegezegd, blijft Defensie specifieke IT-kennis op onderdelen schaars. De CDS heeft een richtinggevende rol bij de capaciteitstoewijzing door het bepalen van prioriteiten binnen het IT-portfolio. Desondanks kan niet voorkomen worden dat er scherpe keuzes moeten worden gemaakt welke leiden tot een verdringingseffect bij de toewijzing van capaciteit aan IT-projecten en – programma's.

De leverzekerheid van de IT-infrastructuurpartner is mede afhankelijk van de ontwikkelingen bij de onderaannemers van de hoofdaannemer. Kyndryl is als IT-infrastructuurpartner in eerste instantie verantwoordelijk voor het mitigeren van ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband die een negatieve impact kunnen hebben op de realisatie van GrIT. Van de vele onderaannemers onder de samenwerkingsovereenkomst (SOK) is Atos de belangrijkste. De financiële onzekerheid rond Atos heeft Defensie ertoe doen besluiten om de IT-infrastructuurpartner een Plan-B te laten opstellen. Het reddingsplan voor het bedrijf Atos, dat in juli jongstleden is bekrachtigd, lijkt de continuïteitszorgen rondom Atos op korte termijn te hebben weggenomen. Het is echter onzeker of dit een structureel karakter heeft. Defensie blijft hierover in gesprek met de IT-infrastructuurpartner.

1

Inleiding

Voor u ligt de vijfde voortgangsrapportage van het programma Grensverleggende IT (GrIT) over de periode 1 januari 2024 tot en met 30 juni 2024. Het programma GrIT is door de Tweede Kamer aangewezen als groot project¹ middels de uitgangspuntennotitie. Dat betekent dat er conform de ‘Regeling Grote Projecten’ wordt gerapporteerd².

Deze voortgangsrapportage geeft de stand van zaken over de rapportageperiode en de wijzigingen ten opzichte van de voortgangsrapportage 2023-2 weer. Ook wordt, conform de toezegging tijdens het Commissiedebat GrIT³ van 12 maart 2024, in deze rapportage ingegaan op actuele ontwikkelingen ten aanzien van de realisatie van GrIT en de operationalisering van het implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT. Voor zover mogelijk zijn de resultaten hiervan in deze rapportage verwerkt.

De opzet van deze rapportage volgt op hoofdlijnen de opzet van hoofdstuk 5 in de basisrapportage en de lijn van de eerdere voortgangsrapportages.

¹ Kamerstuk 35 728, nr. 1 d.d. 11 februari 2021

² De uitgangspuntennotitie vormt, met de Regeling Grote Projecten, de leidraad voor de tweejaarlijkse voortgangsrapportages.

³ Kamerstuk 35 728, nr. 16 d.d. 14 mei 2024

2 Voortgang

2.1 Algemeen

Tijdens de rapportageperiode is parallel gewerkt aan de realisatie van GrIT en het operationaliseren van het implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT. Op basis van door de Bestuursraad Digitale Transformatie bekrachtigde maatregelen van de Programma Board GrIT zijn gedurende de eerste helft van 2024 geleidelijk wijzigingen in het programma doorgevoerd.

De nadruk op hoofdtak 1 van Defensie en het in het verlengde hiervan met voorrang realiseren van het ontplooiende deel van GrIT voor de operationele commando's en de herijking van het High Level Ontwerp IT (HLO) vormen hierbij het uitgangspunt. In het implementatieplan zijn tevens de opvolging van de adviezen van het AclCT in het zesde BIT-advies Grensverleggende IT alsmede de CIO-adviezen verwerkt. In paragraaf 2.3 wordt de actuele stand van zaken van de herijking weergegeven.

Op basis van de door de Programma Board GrIT getroffen maatregelen, waaronder de vastgestelde focus op ontplooiende IT en de geplande releases voor 2024, is gedurende het tweede kwartaal de realisatie van de blokken bijgestuurd. In de eerste helft van 2024 zijn, conform het AclCT-advies, geen nieuwe blokken aan de IT-infrastructuurpartner in opdracht gegeven.

Voor de aansturing van het programma heeft Defensie besloten de uitvoering te clusteren in drie pijlers:

1. Pijler 1 richt zich op ontplooiende operationele IT voor de Operationele Commando's;
2. Pijler 2 richt zich op de vernieuwing van de IT van JIVC, voor IT-dienstverlening aan de defensieonderdelen;
3. Pijler 3 richt zich op IT voor alle eindgebruikers, waaronder de moderne werkplekomgeving.

In de kamerbrief Herijkte realisatie- en implementatiestrategie programma Grensverleggende IT (GrIT) van 5 maart 2024⁴ is de Kamer geïnformeerd over de maatregelen die de Programma Board GrIT heeft genomen om de complexiteit te verminderen en focus aan te brengen in de realisatie. Door het eerdere in 2020 genomen besluit om GrIT niet naast de huidige IT maar in samenhang met de huidige IT te realiseren⁵, zijn veel afhankelijkheden tussen de GrIT-blokken en de huidige IT ontstaan. Door voornamelijk te sturen op de initiatie en de realisatie van de afzonderlijke blokken, heeft het programma onvoldoende resultaten behaald die hebben geleid tot toegevoegde waarde voor Defensie. Om dit te doorbreken en aan te sturen op werkende IT-oplossingen worden binnen het programma inmiddels de drie hierboven genoemde pijlers onderscheiden.

⁴ Kamerstuk 35 728, nr. 13

⁵ Kamerstuk 31 125, nr. 115

Daarnaast is in de eerste helft van 2024 de prioriteit van de realisatie gelegd bij het releasematig leveren van die delen van de blokken die:

1. Voor de krijgsmachtonderdelen toegevoegde waarde bieden in het ontplooiende domein;
2. Nagenoeg gereed zijn;
3. Noodzakelijk zijn voor het functioneren van de nieuwe GrIT-infrastructuur in combinatie met de huidige IT.

2.2 Resultaten en geplande releases 2024

Het met voorrang realiseren van het ontplooiende deel van GrIT voor de operationele commando's heeft in de eerste helft van 2024 een aantal concrete resultaten opgeleverd.

Pijler 1:

- Op basis van de nadruk op hoofdtak 1, als gevolg van de gewijzigde wereldorde en de recente *lessons learned* uit de oorlog in de Oekraïne, is door de OpCo's het verzoek gedaan voor een kleinere verschijningsvorm van de serveromgeving in ontplooiende operationele omstandigheden. Op basis hiervan is in de eerste helft van 2024 door de IT-infrastructuurpartner in samenwerking met Defensie een innovatieve XS-box in eerste releasevorm (MVP) geleverd. Deze XS-box wordt in de komende periode door de OpCo's beproefd.
- Geslaagde praktijktest en lessons learned via inzet GrIT infrastructuur (twee M-serverboxen vanuit de Modules Ontplooiend (BR-029) tijdens CLSK-oefening TAC Blaze '24. Tijdens deze oefening heeft de gehele bedrijfsvoering van de deelnemende eenheden op GrIT IT-infrastructuur gedraaid. Vanaf de planning tot en met de uitvoering werd elke stap tijdens de oefening ondersteund door GrIT-systemen.
- Praktijktest en lessons learned via inzet van GrIT infrastructuur tijdens de internationale interoperabiliteitsoefening CWIX 2024.
 - Vier FMN Spiral 4 Services Instructions succesvol getest, te weten:
 - Protected Core Networking (PCN)
 - Distributed Time
 - Domain Naming
 - Virtualized Processing
 - Extra features gerealiseerd gericht op samenwerking met aanwezige defensiepartners:
 - Gebruik telefonie oplossing (bellen, video) met verbinding tussen Zweedse en Roemeense partners over PCN
 - Inpassen van XS-Box voor hosting van de telefonie oplossing
 - Hosting op het GrIT platform en beschikbaar stellen over netwerk van medische applicatie VitalsIQ
 - Hosting op het GrIT platform van de Land-Command & Control applicatie Elias in samenwerking met aanwezigen vanuit CLAS

Pijler 2:

- Oplevering Twin Datacenter (BR-025) op 12 juni 2024. IT-diensten moeten hoog beschikbaar, veilig en efficiënt geleverd worden. Het Twin Datacenter levert de *housing* van waaruit de (centrale) IT-diensten worden geleverd. Dit is randvoorwaardelijk voor de IT ondersteuning in het kader van het uitvoeren van hoofdtak 1.
- Oplevering van een deel van het Protected Core Network (BR-010). Protected Core Networking ondersteunt het ontplooiende optreden met effectief gebruik van de transmissiemiddelen zodat informatie tijdig en veilig kan worden gedeeld.

Pijler 3:

- De vernieuwde hardwarelaag van de virtuele desktopinfrastructuur (VDI) is opgeleverd. Dit betekent dat voor 63.000 gebruikers het op afstand werken op de Defensie MULAN-omgeving (de standaard kantooromgeving van Defensie) sneller en bedrijfszekerder werkt.

Voor de tweede helft van 2024 is de realisatie van de blokken gericht op de volgende geplande releases van GrIT in combinatie met de huidige IT:

Pijler 1:

- Release 1 in Q4 2024 – Standaardisatie van de huidige hooggerubriceerde IT-infrastructuur (HGI baseline 5.1) inclusief uitbreiding van het federatief samenwerken door deelleveringen van blok BR-010 (Protected Core Network).
- Release 2 in Q4 2024 – Vernieuwing en uitbreiding HGI-hardware door GrIT (BR-029). Deze release draagt bij aan het waarborgen en vergroten van de ontplooi- en HGI capaciteit.

Pijler 2:

- In Q3 2024 wordt een pre-productieversie van de GrIT *Infrastructure-as-a-Service* (IaaS) gerealiseerd. Hierop draait een eerste applicatie welke benaderbaar is vanuit MULAN.
- Oplevering in Q4 2024 van een *Minimum Viable Product* (MVP) (BR-14-17) van het GrIT Private Cloud Platform. Deze oplevering is een eerste resultaat in het kader van snel beschikbare IT-diensten door een Defensie Cloud.

Pijler 3:

- Voor pijler 3 zijn in de tweede helft van 2024 geen releases voorzien. Wel worden releases voorbereid voor de oplevering binnen pijler 1 in de eerste helft van 2025.

2.3 Actuele stand implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT

In paragraaf 2.1 staat beschreven welke maatregelen uit de herijking in de eerste helft van 2024 zijn geïmplementeerd. Enkele andere maatregelen hebben een doorlopend karakter. Deze maatregelen zullen ook in de tweede helft van 2024 op alle besturingsniveaus van het programma de vereiste aandacht krijgen. Dit betreft specifiek:

- Behouden van voortgang
- Vereenvoudigen werkwijze en *controls* en stroomlijnen processen
- Versterken leiderschap en elkaar aanspreken op houding en gedrag
- Zakelijker aansturen IT-infrastructuurpartner

Daarnaast zijn al een aantal verbetermaatregelen doorgevoerd zoals het herontwerpen van het Voorstel tot Wijzigingsproces (VtW-proces) en het verkorten van het reviewproces van de uitvoeringsplannen. Ook is begonnen met het invoeren van een 'gezonde project beheersing'. Een methode die door COMMIT/JIVC wordt gehanteerd om projecten en programma's te beheersen.

Ten aanzien van de ontwikkeling van een betrouwbare integrale planning en de actualisering van de business case GrIT wordt opgemerkt dat de actualisering van de planning met focus op de ontplooi- en IT een gedegen afstemming met de Operationele Commando's vergt om aan te sluiten bij het absorptievermogen van de OpCo's. De geplande operationele inzet, de voorbereidingen en planningen van de noodzakelijke opleidingen van het personeel en het inbouwen van de nieuwe IT door de defensiebedrijven vergen een intensief traject met alle betrokken partijen.

In de geactualiseerde planning worden alle onderlinge afhankelijkheden van de GrIT blokken en de koppelingen met de huidige IT verwerkt, waarin tevens rondom het kritieke pad voldoende buffers worden ingebouwd om tegenvallers (binnen redelijke marges) op te kunnen vangen. Op dit moment zijn deze planningswerkzaamheden nog niet afgerond.

Op basis van de nog lopende actualisatie van de planning is duidelijk dat de einddatum van de realisatie conform de referentieplanning (31 december 2027) niet zal worden gehaald. De uitrol, en daarmee ook de uitfasering van de huidige IT in scope van het programma, zal niet voor 31 december 2030 zijn afgerond. Deze vertraging is grotendeels toe te wijzen aan de opgelopen vertraging als gevolg van eerder achtergebleven resultaten, de afhankelijkheden tussen de huidige en nieuwe IT-omgeving en de omschakeling van de besturing naar releasematig opleveren. Het effect van de vertraging kan deels worden gemitigeerd door met releasematig werken middels enkele opleveringen per jaar sneller toegevoegde waarde aan de defensieonderdelen te bieden, gerelateerd aan hoofdtak 1.

In de herziene business case worden de financiële consequenties van deze langere doorlooptijd van de realisatie van het programma inzichtelijk. In de geactualiseerde business case, die in het vierde kwartaal van dit jaar gereed zal zijn, zullen tevens de effecten van de reguliere ontwikkelingen, zoals groei van de Defensieorganisatie, de wereldwijd sterk stijgende kosten van hardware en de intensivering van het IT gebruik binnen Defensie, worden verwerkt. Hoewel de financiële impact van alle ontwikkelingen op dit moment nog onvoldoende concreet is, is al wel duidelijk dat het beschikbare budget bij een gelijkblijvende scope tekort schiet om in de actuele behoeften te kunnen voorzien. Defensie monitort de financiële onzekerheden voortdurend en zal de Tweede Kamer hierover informeren.

Ten slotte heeft Defensie in het eerste kwartaal van 2024 het AclCT verzocht om het document ‘herijking aanpak en besturing GrIT v1.0’ te appreciëren. Dit heeft geresulteerd in een naschrift op het zesde BIT-advies Grensverleggende IT⁶. Daarnaast is in het tweede kwartaal 2024 het AclCT geïnformeerd over het actieplan implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT.

2.4 Status blokken

Van de 43 blokken zijn inmiddels twee blokken (Operationele Compartimenten en het Twin datacenter) gerealiseerd en in de terbeschikkingstellingsfase (TBS) in beheer gegeven. Er waren op 30 juni 2024 vijftien blokken in realisatie. Eind september 2024 is, na ontvangst van de omgevingsvergunning, Blok BR-026 Uitwijk datacentrum in opdracht gegeven aan de IT-infrastructuurpartner.

De realisatie van de blokken vormt nog altijd de kern van de IT-vernieuwing door het programma GrIT. De indeling in pijlers geeft invulling aan de focus van het programma door middel van de releases en ook door het aansturen van voor de pijler 1 relevante blokken. Hierbij geldt dat ook de realisatie van blokken in pijler 2 en 3 wordt uitgevoerd met de focus op ontplooiende operationele IT voor de OpCo's in het kader van hoofdtak 1.

Figuur 1 geeft de indeling en status van de blokken weer. Wijzigingen ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage over het programma GrIT zijn in het figuur in rood weergegeven.

⁶ Kenmerk 2024-0000136752, d.d. 4 maart 2024

Pijler 1 Ontplooiide IT voor OpCo's	Pijler 2 IT voor JIVC-dienstverlening aan DO'n	Pijler 3 IT voor alle eindgebruikers
BR-028: Operationele Compartimenten (T)	BR-014-017: Private Cloud Platform (R)	BR-001: Defensie Mobiele Netwerk (R)
BR-029: Modules Ontplooid (R)	BR-018: IT Service Management (R)	BR-002: Unified Communications (R)
BR-036: MKA HGI (R)	BR-019: IT Operational Management (R)	BR-003: Contact Center (N)
BR-037: MKA Ontplooid (R)	BR-021: Security Operations Center (I)	BR-004: Operational Chat (I)
	BR-022: Identity Access Management (R)	BR-005: Critical Communications (I)
	BR-023: Info. Exchange Gateway (R)	BR-006: End-User Devices (N)
	BR-024a: IT-Toegangscontrole (R)	BR-007: Individual Workspace (N)
	BR-024b: Data at rest (R)	BR-008: IT-Basistoepassingen (N)
	BR-024c: Labelling (R)	BR-009: Collab. & Comms. services (N)
	BR-025: Twin Data Center (T)	BR-012: Internet op de Legering (IODL) (D)
	BR-010: Protected Core Network (R)	BR-013: Welfare (D)
	BR-038-043: MKA LGI (I)	BR-030-033: Generieke Services (N)
	BR-026: Uitwijk Data Center* (I)	
	BR-011: Local Area Network (N)	
	BR-020: Yellow Domain (N)	

* Inmiddels is in september 2024 de omgevingsvergunning ontvangen en is de realisatiefase gestart

Legenda

- (N) Nog te starten (I) Initiatiefase (R) Realisatiefase
 (T) Ter beschikkingstellingsfase (exploitatie) (D) Buiten programma door Defensie uitgevoerd

Figuur 1 Status blokken 30-06-2024

Hieronder is aangegeven welke relevante ontwikkelingen er ten opzichte van de vorige rapportage zijn.

Gerealiseerd/Terbeschikkingstellingsfase:

Het blok Twin Datacenter (BR-025) is op 12 juni 2024 opgeleverd en in Terbeschikkingstelling (TBS) gegeven.

Realisatiefase:

De verantwoordelijkheid voor de realisatie van het blok Protected Core Network (BR-010) is vanwege de benodigde defensiespecifieke kennis voor de aansturing van het project, overgedragen van de IT-infrastructuurpartner naar Defensie. De contractuele afwikkeling van deze overdracht wordt naar verwachting in het derde kwartaal van 2024 afgerond.

Voor de verbouwing van het uitwijk datacenter (BR-026) heeft Defensie de onherroepelijke vergunning ontvangen. De realisatie van het Uitwijk datacenter is door Defensie in Q3 2024 in opdracht gegeven aan de IT-infrastructuurpartner.

2.5 Defensiecapaciteit

De defensiecapaciteitsvraag voor het programma GrIT blijft een grote uitdaging met krapte op de arbeidsmarkt en de capaciteitsvraag van andere IT-projecten en -programma's.

De defensiecapaciteit is in de eerste helft van 2024 naar behoefte van het programma ingezet en maandelijks herijkt om de gevolgen voor de huidige IT te beperken. Inmiddels zijn zowel de Defensie Single Points of Knowledge (SPOK's) als de schaarse specialistische capaciteit geïdentificeerd. Via een ingericht over- en ondervragingsproces zijn wijzigingen in de vraag en het aanbod van Defensie GrIT-capaciteit zo goed mogelijk verdeeld.

In het tweede kwartaal van 2024 is opnieuw het capaciteitstoewijzingsproces doorlopen om Defensiecapaciteit voor de tweede helft van 2024 zo optimaal mogelijk over de IT-portfolio, waaronder GrIT, te alloceren. Feit blijft dat de Defensie specifieke IT-kennis schaars is. De CDS heeft een richtinggevende rol bij de capaciteitstoewijzing door het bepalen van prioriteiten binnen het IT-portfolio. Desondanks kan niet voorkomen worden dat er scherpe keuzes moeten worden gemaakt welke leiden tot een verdringingseffect bij de toewijzing van capaciteit aan IT-projecten en – programma's.

2.6 Kosten⁷

Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkeling van de kosten voor de realisatie en de exploitatie van het programma tot en met 2030 op basis van de planning. De totale verwachte kosten van het programma zijn met € 156,5 miljoen van € 3.213,6 mln. naar € 3.370,1 miljoen gestegen. Dit betreft een stijging van € 41,2 miljoen in de realisatie en € 130,7 miljoen in de exploitatie en een daling van de risicoreservering met € 15,5 miljoen. De kostenstijgingen als gevolg van prijsindexatie wordt gedekt door de reguliere prijsbijstelling binnen Defensie. De overige meerkosten worden gefinancierd uit de vrije ruimte die hierdoor daalt tot € 28,6 miljoen. In de vertrouwelijke bijlage bij deze voortgangsrapportage wordt nader ingegaan op de vrije ruimte.

Defensie voorziet echter dat, bij gelijkblijvende omvang van het programma, de vrije ruimte op korte termijn uitgeput zal zijn en er een tekort ontstaat. De herijking van het programma, de impact van de effecten van reguliere ontwikkelingen (zoals groei van de Defensieorganisatie en de intensivering van het IT gebruik binnen Defensie) en andere verwachte tegenvallers hebben een negatief financieel effect. Hoewel de financiële impact van alle ontwikkelingen op dit moment nog onvoldoende concreet is, zal dit leiden tot een significant tekort. Over dit tekort zal nadat de business case is herijkt op de reguliere wijze besluitvorming plaatsvinden binnen de Defensiebegroting.

⁷ Opsomming kosten bevat afrondingsverschillen

2.6.1 Realisatie

De geplande kosten voor realisatie van het programma zijn per saldo met € 41,2 miljoen toegenomen, door meerkosten in de bouw van de blokken, een stijging van de geplande kosten door een verschuiving van de realisatie van delen van de blokken als gevolg van de gewijzigde focus die inmiddels (gedeeltelijk) is verwerkt bij de actualisatie van de integrale planning⁸, een verschuiving van kosten van de exploitatie naar de realisatie en de indexatie van de investerings- en loonsomkosten. De effecten hiervan zijn in onderstaande figuur 2 weergegeven en hieronder in detail toegelicht.

Realisatie IT-infrastructuurpartner: dit zijn kosten voor de bouw van blokken door de IT-infrastructuurpartner. Bij de realisatie van de blokken zijn ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage extra kosten ontstaan van € 20,1 miljoen. Deze kosten worden gefinancierd uit de risicoreservering van het programma (zie {2} in de figuur 2 hieronder). Voor € 0,3 miljoen wordt het budget overgeheveld uit een ander JIVC-project.

De extra kosten zijn voornamelijk het gevolg van aanpassingen aan het *Twin datacenter* (BR-025), welke grotendeels het gevolg zijn van aanvullende beveiligingseisen. Voor het *Uitwijk datacenter* (BR-026) zijn tijdens de initiatiefase extra kosten ontstaan voor noodzakelijke aanpassingen aan het ontwerp en de omgeving. Verder is er sprake van extra kosten voor de *Modules Ontplooid* (BR-029), het betreft hier zowel de aanschaf van Modules Ontplooid, opleidingsmiddelen als de aanschaf van een nieuwe generatie hardware. Daarnaast zijn wijzigingen ontstaan bij het *IT Operational Management* (BR-019), *IT Control & Governance* (ITCG), *Security Operations Center* (BR-021) en voor het *Protected Core Network* (BR-010).

Als gevolg van verschuivingen in de actualisering van de integrale planning⁹ zullen (delen van) de blokken in de realisatiefase van het project GrIT later worden opgeleverd. Dit zorgt ervoor dat er meer uren aan Defensie-inzet voor de realisatie van de blokken benodigd zijn (€ 1,9 miljoen) voor onder meer extra test- en acceptatiewerkzaamheden. Dit bedrag wordt gefinancierd uit de vrije ruimte van het programma GrIT {3}.

Tijdens de uitvoering van het programma GrIT is gebleken dat er binnen enkele blokken hardware en software reeds in de realisatiefase benodigd is. De bijbehorende kosten waren initieel in de exploitatiefase begroot. Hierdoor stijgt de initiële investering met € 1,0 miljoen {4}. Hiertegenover staat een daling van dezelfde omvang in de exploitatiekosten, die in paragraaf 2.6.2 staat benoemd.

Als gevolg van het arbeidsvoorwaardenakkoord 2024 zijn de personeelskosten opnieuw berekend. De totale kostenindexatie is daarmee € 3,8 miljoen. Hiertegenover staat dat het personeelsbudget met gelijke omvang is toegenomen als gevolg van de reguliere loon- en prijsbijstellingssystematiek {5}. Als gevolg van de (contractuele) indexatie van investeringskosten stijgen de verwachte kosten met € 14,4 miljoen. Hiertegenover staat dat het investeringsbudget is toegenomen. Het investeringsbudget is daarnaast meer toegenomen dan de verwachte kosten (€ 3,5 miljoen), deze toename van het budget is verdeeld over de posten *risicoreservering* (€ 4,3 miljoen) en *vrije ruimte* (- € 0,7 miljoen) {6}.

⁸ Uitgaande van peildatum 30 juni 2024 is sinds de vorige voortgangsrapportage de planning operationeel niet gewijzigd. In juli 2024 is een 0.8 concept versie van de geactualiseerde integrale planning ter bespreking voorgelegd binnen Defensie. Om de in deze Voortgangsrapportage gepresenteerde financiële prognoses te laten aansluiten op de actualiteit, is de 0.8 conceptplanning van juli 2024 in de cijfers verwerkt.

⁹ Uitgaande van peildatum 30 juni 2024 is sinds de vorige voortgangsrapportage de planning operationeel niet gewijzigd. In juli 2024 is een 0.8 conceptversie van de geactualiseerde integrale planning ter bespreking voorgelegd binnen Defensie. Om de in deze Voortgangsrapportage gepresenteerde financiële prognoses te laten aansluiten op de actualiteit, is de 0.8 conceptplanning van juli 2024 in de cijfers verwerkt.

Risicoreservering: De risicoreservering neemt als gevolg van bovenstaande uitputting – per saldo – af met circa € 15,5 miljoen. Na actualisatie van de risico-inschatting van het programma blijkt dat de reguliere risicoreservering per 31-12-2023 geen ruimte meer biedt voor de volledige impact van de benoemde risico's. Hierdoor zal bij een tegenvaller mogelijk de vrije ruimte worden aangesproken. In de commercieel vertrouwelijke bijlage wordt dit in detail toegelicht.

Figuur 2 Financiële ontwikkeling programmakosten per 30 juni 2024

2.6.2 Exploitatiekosten

De geplande kosten voor exploitatie zijn in de eerste helft van 2024 per saldo toegenomen met circa € 130,7 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op vier wijzigingen: meerkosten in de exploitatie van de blokken, een stijging van de verwachte kosten als gevolg van een andere planning, een verschuiving van kosten van de exploitatiefase naar de realisatiefase en de indexatie van exploitatie- en loonsomkosten. De effecten hiervan zijn in onderstaande figuur 3 weergegeven en hieronder in detail toegelicht.

Binnen de totale exploitatiekosten (t/m 2030) van het programma GrIT zijn meerkosten opgetreden van € 27,5 miljoen. De extra kosten worden uit de vrije ruimte gefinancierd ({2} in figuur 3). De extra kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door aanpassingen in de hardware-oplossingen in de verschillende typen van ontplooide boxen in het blok *Modules Ontplooid* (BR-029) en productkeuzes en een aangepaste licentiestructuur binnen de *Private Cloud*-blokken (BR-014-017). Daarnaast worden er ook extra kosten verwacht in de exploitatie van de blokken: *IT Operational Management* (BR-019) en *IT control en Governance* (ITCG).

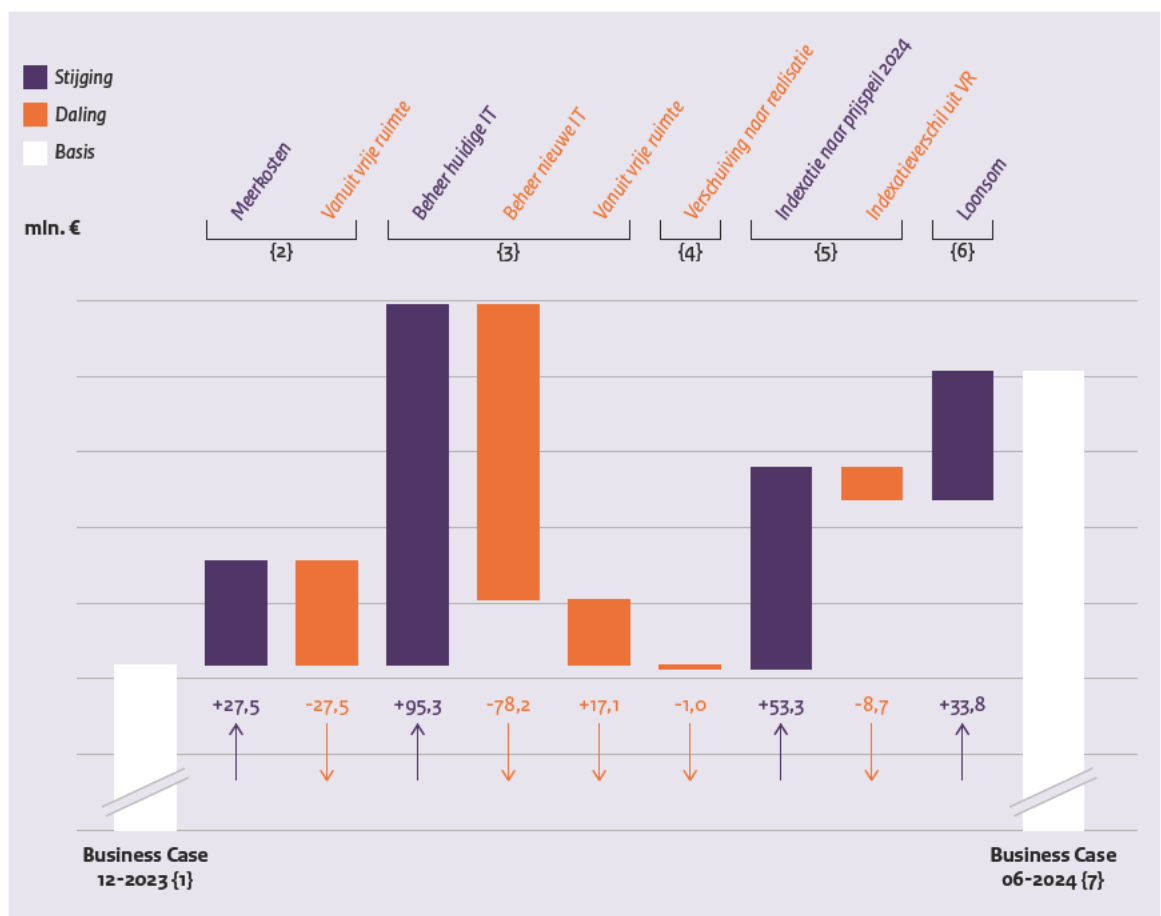
Als gevolg van verschuivingen in de planning¹⁰ worden meerdere blokken op een ander moment gestart dan in de vorige voortgangsrapportage is vermeld. Als gevolg hiervan zullen delen van de nieuwe IT-infrastructuur later live gaan en zal Defensie langer gebruik maken van de huidige IT-infrastructuur. Voor de meeste blokken geldt dat, doordat de huidige IT-infrastructuur lagere beheerlasten kent dan de nieuwe IT-infrastructuur, in de periode 2024-2030 de totale beheerlasten lager zullen zijn {3}. Daar staat tegenover dat Defensie ook later gebruik kan maken van de aanvullende functionaliteit en continuïteit die de nieuwe IT-infrastructuur biedt. Hierop is *Unified Communications* (BR-002) een uitzondering. In de scope van dit blok zit relatief weinig nieuwe IT-kosten opgenomen, terwijl er relatief veel huidige IT-kosten aan is toegerekend. Daardoor zorgt vertraging van *Unified Communications* in dit geval tot – per saldo – hogere verwachte IT-kosten. Hierdoor stijgen de verwachte uitgaven voor het beheer van de huidige IT-infrastructuur met circa € 95,3 miljoen. De kosten voor het beheer van de nieuwe IT dalen naar verwachting met circa € 78,2 miljoen. Per saldo stijgen de kosten ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage met € 17,1 miljoen. Dit bedrag wordt gefinancierd uit de vrije ruimte.

Zoals eerder is gemeld in paragraaf 2.6.1: tijdens de uitvoering van het project GrIT is gebleken dat er hardware en software (inclusief daarvoor benodigde uren) al in de realisatiefase benodigd is. De bijbehorende kosten waren initieel in de exploitatiefase begroot, hierdoor daalt de exploitatieraming met € 1,0 miljoen {4}. Hiertegenover staat een stijging van gelijke omvang in de realisatiefase.

Als gevolg van de (contractueel vastgelegde) indexatie van arbeids- en materiaalkosten stijgen de verwachte exploitatiekosten € 53,3 miljoen {5}. Hiertegenover staat dat het exploitatiebudget is toegenomen. Het delta exploitatiebudget is echter minder toegenomen dan de verwachte kosten (€ 8,7 miljoen), deze afname van het budget wordt gefinancierd uit de vrije ruimte¹¹. Evenals bij realisatie leidt het arbeidsvoorwaardenakkoord bij de exploitatie tot een stijging van de middelloonsommen, welke aan het Defensiepersoneel worden toegerekend. Hiermee stijgt de waarde van de samenwerkingsovereenkomst in de exploitatiefase met € 33,8 miljoen {6}. Hiertegenover staat dat het personeelsbudget met dezelfde omvang is toegenomen.

¹⁰ Uitgaande van peildatum 30 juni 2024 is sinds de vorige voortgangsrapportage de planning operationeel niet gewijzigd. In juli 2024 is een geactualiseerde planning ter vaststelling voorgelegd binnen Defensie. Om de in deze Voortgangsrapportage gepresenteerde prognoses te laten aansluiten op de actualiteit, is de conceptplanning van juli 2024 in de financiële ramingen verwerkt.

¹¹ Voorgaande jaren was dit effect andersom. Dit wordt veroorzaakt door verschillen in de indexatiemethodiek in kosten enerzijds en budget anderzijds.

Figuur 3 Financiële ontwikkeling exploitatiekosten per 30 juni 2024

2.6.3 Budget

Tegenover de stijging van de kosten staat dat ook het budget door externe financiering en indexering is gestegen met € 100,6 miljoen naar circa € 3.399 miljoen.

Omschrijving	Bedrag (x € miljoen)
Totaalbudget GrIT in vorige voortgangsrapportage (31-12-2023)	€ 3.298,0
Toename budget	€ 100,6
Totaalbudget GrIT per 30-06-2024	€ 3.398,6

Tabel 1 Ontwikkeling totaalbudget GrIT 31-12-2023 tot 30-06-2024

In tabel 1 is het budget voor de Generieke Services (GES) blokken niet opgenomen. Dit budget is separaat opgenomen in het DLP.

2.6.4 Verplichtingen en kasuitgaven binnen scope GrIT

Fasen GrIT	Openstaand per 31-12-2023	Aangegaan in 2024	Betaald in 2024	Openstaand per 31-12-2024
Realisatiefase	145,4	44,3	52,0	137,7
Terbeschikkingstellingsfase	137,6	25,6	26,2	137,0
Totaal	283,0	69,9	78,2	274,7

Tabel 2 Verplichtingenstand business case GrIT (x mln. EUR. prijspeil 2024)

Op het programma GrIT is gedurende de eerste helft van 2024 in totaal € 52,0 miljoen betaald. Hiervan is € 40,0 miljoen uitgegeven aan de activiteiten die zijn uitgevoerd door de IT-infrastructuurpartner inzake de realisatie van de blokken. Voor de terbeschikkingstellingsfase is gedurende de eerste helft van 2024 in totaal € 26,2 miljoen betaald.

Aan het eind van het boekjaar (per 31-12-2024) wordt de financiële verantwoording opgesteld in de vertrouwelijke bijlage. Hierin wordt nader ingegaan op de toelichting bij bovenstaande tabel 2.

2.7 Governance

Met het besluit in de Bestuursraad Digitale Transformatie d.d. 9 februari 2024 beschikt de PCDS, als voorzitter van de Programma Board GrIT en opdrachtgever voor GrIT, over het mandaat voor de realisatie van de doelstellingen en benefits van het programma GrIT zoals die in de business case GrIT (plan A') zijn vastgelegd.

Binnen het programma GrIT vindt integrale aansturing plaats door een compact programmateamoverleg (PTO) onder leiding van de interim programmadirecteur. Hierin zijn de relevante stakeholders van het programma rechtsreeks vertegenwoordigd. Op deze manier kunnen zij op een effectieve wijze vanuit hun rol en verantwoordelijkheid hun belang inbrengen.

Met de instelling van het PTO zijn het Kernteam en het Operationeel Programmaoverleg komen te vervallen.

Om een effectieve en slagvaardige afstemming van GrIT met de DO'n te borgen, organiseert CDS/Directeur IT-portfolio periodiek IT-community bijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten worden de defensieonderdelen niet alleen geïnformeerd over ontwikkelingen en de planning van het programma GrIT en de herijking van het HLO door de CIO office, maar wordt ook de samenhang met ontwikkelingen bij andere IT-projecten en IT/BV-programma's (waaronder Foxtrot, Keystone en AURORA) en de internationale interoperabiliteit afgestemd. Voor de defensieonderdelen is het mogelijk terugkoppeling te geven over relevante ontwikkelingen binnen hun respectievelijke onderdeel en de actuele behoeften via *deep dives* af te stemmen met GrIT en de andere IT-programma's. De bijeenkomsten hebben nadrukkelijk geen besluitvormend karakter.

2.8 Kwaliteitsmanagement

2.8.1 Quality Assurance (QA) door Gartner

In het eerste kwartaal van 2024 is op advies van de CIO het besluit genomen de onafhankelijk Quality Assurance-rol voor GrIT bij Gartner als externe IT-adviesorganisatie te beleggen. Hiermee is de QA van GrIT in lijn gebracht met die van de andere grote Defensie IT/BV-programma's. Dit betekent dat in de uitvoerende QA-taken sinds Q2 2024 door Gartner wordt voorzien. Dit betreft onder meer de invulling van de in de vorige voortgangsrapportage genoemde onderzoeken:

- De analyse van het acceptatieproces rondom een blok;
- Het door de IT-infrastructuurpartner beschrijven van de processen rond inrichting van compliance- en securitymanagement voor GrIT.

2.8.2 Quality Control

Quality Control (QC) richt zich met name op het reviewen van kwaliteit van producten en is faciliterend in de contacten met externe reviewpartijen, CIO-office, de Algemene Rekenkamer en Auditdienst Rijk (ADR). De belegging van de QA-rol bij een externe partner heeft geen directe gevolgen gehad voor de invulling van de QC-rol. QC is belegd bij de programmaorganisatie GrIT en is in de gewijzigde governance opgenomen in de staf van de programmaorganisatie.

QC constateert dat de opleverkwaliteit van de veelal door de IT-infrastructuurpartner opgeleverde documenten niet op orde is. Er zijn meerdere negatieve adviezen afgegeven op dezelfde blokdocumenten. Om de vereiste kwaliteit te bereiken wordt het reviewproces herzien, onder meer door een veel snellere feedback-loop in te bouwen en daarmee de doorlooptijd van het reviewproces te verkorten.

2.8.3 Verbetermanagement

Verbetermanagement GrIT constateert dat voortgang is gerealiseerd in het afronden van verbeteracties.

Strategische actiepuntenlijst implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT

Naar aanleiding van de herijking GrIT is een strategische actiepuntenlijst samengesteld. Hierin zijn de adviezen uit het ADR-onderzoek over 2023 en de CIO-adviezen opgenomen. De voortgang wordt tweewekelijks gemonitord door het programmateam in een hiertoe specifiek ingericht overleg.

Status specifieke verbeterpunten CIO-oordeel

In het implementatieplan zijn de in de vorige voortgangsrapportage gemelde 14 openstaande verbeteracties uit het Tussentijds CIO-oordeel –vierde kwartaal 2022– ondergebracht. Hiervan zijn er inmiddels vier zijn gesloten:

1. Onderzoek naar de gevolgen voor het personeel van de hoge werkdruk.
2. Het intensiveren van de samenwerking binnen de driehoek Leveranciersmanagement, Contractmanagement en Inkoop via onder meer de inrichting van een zogenaamd 'groene-stipoverleg'.
3. Stel vast of bij vertraging van GrIT de einddatum van de realisatie dient te verschuiven.
4. Verricht bij het herschikken van de blokken (onder de pijlers) een risicoanalyse.

De volgende verbeteracties worden door de programma-organisatie in het vierde kwartaal 2024 afgerond:

5. Formaliseer de ad interim prestatiemeting voor de TBS.
6. Verfijn de compliance gerelateerde acceptatiecriteria.
7. Herijk de programmaplanning continu op basis van architectuur, capaciteit en herprioriteer periodiek.
8. Rapporteer de voortgang op blok- en programmaniveau inzake het kritieke pad.
9. Definieer integratiepunten en afhankelijkheden op blokniveau en creëer kritisch pad.

De overige vijf openstaande adviezen uit het CIO-oordeel zijn als randvoorwaardelijk gekenmerkt, omdat deze buiten de invloedssfeer van GrIT vallen:

10. Borg de beschikbaarheid van de specialistische professionals.
11. Maak op de blokkenplanning een *overlay* met kritieke oplevermomenten van andere projecten.
12. Maak een meerjarige personele planning voor JIVC en houd daarbij rekening met de grote programma's.
13. Breng het portfoliomanagement naar een hoger volwassenheidsniveau.
14. Geef prioriteit aan het gereed maken voor migratie van KEEP-applicaties.

De uitwerking van deze actiepunten vindt plaats in nauwe samenwerking met het programma GrIT. Bij de implementatie van de herijking aanpak en besturing GrIT en de uitwerking van de integrale planning worden de resultaten continu meegenomen.

2.9 Risicomanagement en risicobeheersing

Naast de implementatie van de herijkte aanpak en besturing van het programma is het voornemen om in de tweede helft van 2024 het risicomanagement opnieuw in te richten. Dit vindt plaats in consultatie met onder andere TNO en de ADR. Op basis van *best practices* zal Defensie proactiever en effectiever om gaan met potentiële risico's op programmaniveau.

In deze voortgangsrapportage wordt in afwachting van de nieuwe inrichting van het risicomanagement nog gerapporteerd op de bestaande hoofdrisico's zoals opgenomen in de basisrapportage GrIT. Aangezien dit programmarisico's betreffen zijn ze allemaal van toepassing op de drie pijlers. Hierin is geen onderscheid te maken.

Toelichting interpretatie waarde uit tabel

In de weergave en de toelichting van de risico's wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds programmagerelateerde risico's en anderzijds de financiële effecten voor de risicoreservering van GrIT, gericht op de investeringen. De programmagerelateerde risico's hebben een mogelijk effect op product, tijd, imago, eindgebruikers en/of op geld. Waar het een effect heeft op de financiën van GrIT en daarmee de risicoreservering GrIT is dat expliciet aangegeven. Onder een hoofdrisico kunnen meerdere deelrisico's vallen. Dit betekent dat de kans en impact van programma-gerelateerde risico's en financieel gerelateerde risico's verschillend kunnen zijn.

Uit de tabel kan worden opgemaakt dat ten opzichte van de voorgaande rapportage de risico's op drie hoofdonderwerpen zijn toegenomen. Dit betreft: Tekort aan menskracht/ SPOK's, Afbouw van de huidige IT-infrastructuur vindt niet (snel genoeg) plaats en Wijzigingen in het Technisch Ontwerp als gevolg van technologische ontwikkelingen en actuele behoeften Defensie. Op het gebied van levertijden hardware zijn geen additionele risico's meer te onderkennen vanwege afdoende mitigerende maatregelen. Dit risico is vervallen.

Risico	Programma-gerelateerd		Financieel-gerelateerd	
	Kans	Impact	Kans	Impact
Tekort aan menskracht/SPOK's	Groot	Zeer Groot	Zeer Groot	Zeer Klein
Afbouw van de huidige IT-infrastructuur vindt niet (snel genoeg) plaats	Groot	Groot	Groot	Zeer Groot
Wijzigingen in TO als gevolg van technologische ontwikkelingen en actuele behoeften Defensie	Gemiddeld	Gemiddeld	Groot	Zeer Groot
Externe factoren: (vergunningstrajecten, wereldorde, huisvesting etc.)	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld	Groot
Contractuele geschillen: Partiële Exit/leveranciers-wisselingen	Gemiddeld	Groot	Groot	Gemiddeld
Onvoldoende regie	Gemiddeld	Groot	Gemiddeld	Zeer Groot
Contractuele geschillen: Gehele exit	Zeer Klein	Zeer Groot	Zeer Klein	Zeer Groot
Levertijden hardware door chiptekorten	Klein	Klein	Zeer Klein	Klein

Tabel 3 *Samengevatte weergave waardering hoofdrisico's voor zowel programma als risico-reservering in kans en impact*

Hieronder staat een toelichting bij de gewijzigde risico's.

1. Tekort aan menskracht/SPOK's

Door de 'brownfield' aanpak, waarbij nieuwe IT wordt ingebed in de Huidige IT ontstaat de behoefte aan zogenaamde koppelingen. Hiervoor zijn SPOK's benodigd die niet altijd in voldoende mate aanwezig zijn om de behoefte te kunnen invullen. Naast het werven/opleiden en bijscholen van personeel wordt getracht het aantal koppelingen te beperken.

2. Wijzigingen in Technisch Ontwerp (TO) als gevolg van technologische ontwikkelingen en actuele behoeften Defensie.

De impact van het financiële risico is ten opzichte van de voorgaande rapportage verhoogd naar zeer groot.

Tijdens de realisatiefase zijn de kosten hiervan tot nu toe beheersbaar: het betreft voornamelijk extra uren als gevolg van herontwerp. Voor zover die zich al hebben voorgedaan, zijn deze binnen het budget opgevangen. Een veel groter risico is de impact en gevolgen van de actuele (sterk veranderde) operationele behoefte van de OpCo's. Op dit moment wordt nog onderzocht wat de impact is van de mogelijke wijzigingen in de resterende blokken, waarvan het TO nog niet is vastgesteld.

3. Afbouw van de huidige IT-infrastructuur vindt niet (snel genoeg) plaats - Baten worden niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd.

De kans en impact voor het programma zijn beide ongewijzigd groot. De financiële kans is verhoogd naar groot met tevens een verhoogde impact naar zeer groot. Vanwege vertraging in de oplevering van de blokken kunnen de Defensieonderdelen pas later over nieuwe IT/nieuwe functionaliteit voor hun activiteiten beschikken wat leidt tot inefficiënties en minder effectiviteit van de operationele inzet.

4. Onvoldoende regie

De kans op onvoldoende regie is met het de uitvoering van het implementatieplan herijking aanpak en besturing GrIT afgenomen. Naast het herzien en vereenvoudigen van de governance, verbeteren van processen en versterken van de IT-kennis in de programmadirectie en -staf is DJIVC aangesteld als gedelegeerd opdrachtnemer. Dit samen versterkt de cohesie en maakt besluitvorming bij het toewijzen van resources eenvoudiger. De details van wat dit operationeel en contractueel betekent, worden nu gefinaliseerd. Onverlet blijft dat verkeerde keuzes of onvoldoende sturing nog steeds zullen leiden tot een forse financiële impact.

2.10 Regie en invulling samenwerking

Om meer grip op de resultaatverplichte levering door de IT-Infrastructuurpartner te krijgen, is door Defensie aan Kyndryl en Atos aangegeven dat Defensie voor de verdere contractuele samenwerking alleen met Kyndryl als hoofdaannemer van GrIT in gesprek gaat. Daarnaast blijven we de situatie rond Atos zorgvuldig volgen.

Gezien de noodzaak om de IT-infrastructuurpartner aan te spreken en te beoordelen op de gecontracteerde resultaatopdracht, is aansluitend de invulling van de programmagovernance aangepast. Hierbij is de contractueel vastgestelde governancestructuur tussen Defensie en de IT-infrastructuurpartner leidend. Deze zal in Q3 2024 worden geïmplementeerd. Hiermee realiseert Defensie een betere sturing op- en meer zakelijke samenwerking met de IT-infrastructuurpartner.

2.11 Ontwikkelingen COMMIT/JIVC

De COMMIT/JIVC-afdeling Generieke Infrastructuur Services (GIS) is verantwoordelijk voor het beheer van de nieuwe IT, opgeleverd door het programma GrIT. GIS heeft in de eerste helft van 2024 de dienstverlening verder uitgebreid door aan meerdere projecten mee te werken en door bijvoorbeeld de Virtual Desktop Interface (VDI, de werkplek) in beheer te nemen.

Bovendien is GIS reeds betrokken in de GrIT blokken en releases om deelleveringen te borgen binnen GIS en andere betrokken JIVC-afdelingen. Op verschillende gebieden is GIS aan het werven om medewerkers in te zetten binnen de huidige IT, om zo een soepele overgang van de werkzaamheden, medewerkers en skills naar GIS te faciliteren. De GIS-afdeling is daarmee klaar om de releases vanuit GrIT te accepteren.

2.12 Ontwikkelingen IT-infrastructuurpartner en onderaannemers

De leverzekerheid van de IT-infrastructuurpartner is mede afhankelijk van de ontwikkelingen bij de onderaannemers. Kyndryl is als IT-infrastructuurpartner in eerste instantie verantwoordelijk voor het mitigeren van ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband die een negatieve impact kunnen hebben op de realisatie van GrIT, worden in de voortgangsrapportage de door Defensie geachte relevante ontwikkelingen in deze paragraaf benoemd.

Van de vele onderaannemers onder de SOK is Atos de belangrijkste. De financiële onzekerheid rond Atos heeft Defensie ertoe doen besluiten om de IT-infrastructuurpartner een Plan-B te laten opstellen. Daarbij is een alternatieve invulling van de dienstverlening van Atos onderzocht, mocht zij om wat voor reden geen onderdeel meer zijn van de dienstverlening vanuit de IT-infrastructuurpartner. Het reddingsplan voor het bedrijf Atos, wat in juli jongstleden is bekrachtigd, lijkt de continuïteitszorgen rondom Atos op korte termijn te hebben weggenomen. Het is echter onzeker of dit een structureel karakter heeft. Defensie blijft hierover in gesprek met IT-infrastructuurpartner.

Naast het continuïteitsissue, zal ook formeel meer aandacht besteed worden aan het documenteren van de uitblijvende resultaten en de performance van Atos binnen de dienstverlening vanuit de IT-infrastructuurpartner.

2.13 Wet en regelgeving

Geen bijzonderheden.

2.14 Communicatiemomenten eerste helft van 2024

- Kamerstuk 35 728, nr. 13, Herijkte realisatie- en implementatiestrategie programma Grensverleggende IT (GrIT), d.d. 5 maart 2024.
- Kamerstuk 35 728, nr. 14, Vierde voortgangsrapportage GrIT 2023-2, d.d. 2 april 2024.
- Kamerstuk 35 728, nr. 15, Accountantsrapport bij de vierde voortgangsrapportage GrIT, d.d. 15 april 2024.

